

ПРОМОВА ЕПИСКОПА ШТРОСМАЄРА ПРО ПАПСЬКУ НЕПОМИЛЬНІСТЬ.

(Дальше).

Мовчанка тих святих мужів про першєнство св. Петра, післання котрих становлять частину канона богодуховенного писання, завжди представлялась мені сумнівною і неможливою, колиб Петро був папою, а також непростимою так само, як колиб Тіер, пишучи історію про Наполеона Бонапарте, забув назвати його імператором.

Я бачу перед собою одного із членів собора, котрий, показуючи на мене пальцем, говорить: „Ось єпископ-схизматик, котрий прийшов до нас в овечій шкурі“.

Ні, ні, високоповажані Браття, я не прийшов на се торжественне зібрання, як злодій вікном, але дверми, як і ви самі; стан єпископа дав мені право на се, так само, як моя християнська совість примушує мене висказати щиро те, що я уважаю правдою.

А що мене ще більше здивувало, то мовчанка самого св. Петра. Колиб він був справді тим, чим ми називаємо його тепер, то є намісником Ісуса Христа на землі, то він з певністю був би знав про те, а коли знав, то чому ані разу не поведився так, як папа? Він міг був се зробити в день п'ятдесятниці, коли виголосив свою першу промову, — але не зробив; на соборі в Єрусалимі, — але не зробив; в Антіохії, — але не зробив. Він також не ставить себе папою ні в першій, ні в другій своїй післанню до церков, отже чи можете ви, високоповажані браття, представити собі св. Петра як папу?

Отже, коли ви доказуєте, що він був папою, то рівночасно мусите також доказувати, що він нічого про те не знав.

А тепер запитаю кожного розсудного і думаючого чоловіка: чи можливі ці два факти разом? Повернімо до початку. Я говорю, що церква за часів апостолів ніколи не думала, що повинен бути якийсь-то папа. А коли ми хочемо доказати противне, то мусимо попалити всі святі писання, або їх цілковито злегковажити.

Та я чую зі всіх сторін: „Хіба-ж св. Петро не був в Римі? Хіба-ж не був він в нім розп'ятий вниз головою? Чи не в тім вічнім місті знаходиться катедра, з котрої він учив, вівтар при котрім він відправляв божественну Літургію?“

Високоповажані Браття! Що св. Петро був в Римі, се самий тільки переказ. Коли-б він і був навіть римським єпископом, то і тоді як ви з сего єпископства доходите до першєнства?

Скарлігер, один з наученіших людей, не побоявся сказати, що єпископство св. Петра і його перебування в Римі повинні бути зачислені до смішних легенд. (Численні крики: Заткайте йому уста, хай він забирається з катедри!).

Високоповажані Браття! Я готов замовчати, але чи не ліпше на таким зібранню, як наше, розсліджувати все після заповідей апостольської віри, які все справедливі? Високоповажані Браття, ми маємо такого свідка, перед котрим мусимо склонитися і мовчати всі, не виключаючи його святости Пія IX. ТОЙ СВИДОК — СЕ ІСТОРІЯ.

Вона не легенда, яку можна перероблювати так, як ганчар перероблює глину на горшки; противно, вона подібна діамантові, яким вирізується на склі незатерті слова. Коли дотепер опираючись тільки на історію, я не знайшов ніяких слідів папства в апостольських часах, то се не моя вина, а вина історії. Чи хочете поставити мене в положення брехуна? Скажіть, на милість, коли тільки можете!

Чую з правого боку слідуєчі слова: „Ти ести Петр, і на сім камені Я збудую церкву Мою (Матей XVI)“.

Я зараз готов відповідати на сей закид, мої високоповажані Браття, але нім се зроблю, я бажаю познакомити вас з результатом моїх історичних пошукувань.

Не знайшовши ніяких слідів папства в апостольських часах, я сказав собі: я знайду те, за чим шукаю, в літописях церкви. Так, говорю ясно, я шукав папи в перших чотирох століттях і не знайшов його.

Сподіюся, що ніхто з вас не сумнівається щодо великого авторитету святого єпископа іпсонійського, великого і блаженного Августина. Той благочестивий учитель, гордість і слава католицької церкви, був секретарем Мелівійського Собора. В постановах того високоповажаного зібрання наводяться слідуєчі слова:

„Хто хоче звертатися (апелювати) до тих, котрі знаходяться по тій стороні моря, той нігде не буде прийнятий до церкви в Африці“.

Африканські єпископи вважали римського єпископа таким маловажним, що карали вилученням з церкви тих, котрі хотілиб жалуватися перед ним.

Ті самі єпископи на шестім Картагінським Соборі під

проводом Аврелія, єпископа того-ж міста, писали до Келестинія, римського єпископа, перестерігаючи його, щоби він не важився приймати скарг ні від африканських єпископів, ні від священників і клеру і що він не повинен більше присилати своїх легатів чи уповажнених, та що він не повинен заводити в церкві людської гордості.

Сам факт, що римський патріарх старався з найранших часів здобути собі найвищу власть в церкві показує, що він ніколи не мав тої власти, яку приписують йому ультрамонтани. Колиб він мав найвищу власть, то як могли африканські єпископи і св. Августин — перший між ними — осмілитися не дозволити вносити скарг проти їх постанов перед його (папським) найвищим трибуналом?

Я без страху признаю, що римський патріарх займав перше місце. В однім із законів Юстинія говориться: „Згідно з постановами чотирох соборів ми постановляємо, щоби святійший папа старого Риму був першим між єпископами і щоби найсвятійший архієпископ царгородський нового Риму був другим“. Отже склонись перед першєнством папи, — скажете мені. Але не спішіться так, високоповажані Браття, з припущеннями, немов би то закон Юстинія був написаний в користь вашої науки.

Першєнство є одно, а власть юридична (законна) друге! Представмо собі, на примір, що в Флоренції відбувається собор всіх єпископів того королівства. Першєнство на тім соборі було би зпевністю віддане примасови Флоренції, так як на сході було би віддане патріархови царгородському, а в Англії архієпископови кантербурійському. Але ні один, ні другий, ні третій із занятого ним становища не може претендувати на юрисдикцію відносно своїх побратимів — єпископів.

Значіння римських єпископів повстало не з якоїсь божественної сили, але від міста, в якому знаходилася їх катедра.

Монсіньор Дарбуа не є вищий своїм достоїнством від архієпископа авиненського, але не зважаючи на се, Париж дає йому першєнство, котрого він не мав би, колиб його палата замість над берегами Сени, находилася на берегах Рену. Те, що є правдою в релігійних справах, є правдою в горожанських і політичних справах. Префект Флоренції не є ані трохи вищий від префекта міста Пізи, але в горожанських і політичних відношеннях він має більшу повагу.

Я вже сказав, що з самих перших століть римський патріарх стремів до вселенського пановання над церквою. На нещастя він майже досягнув того, але всеж таки не досягнув повного успіху в своїх змаганнях, а то тому, що імператор Теодозій II постановив законом, щоби царгородський патріарх мав однакову власть з патріархом римським.

Отці Халкедонського Собора поставили єпископів нового і старого Риму (себто єпископів царгородського і римського) на рівні у всіх справах, отже також і в церковних (Канон 28).

Шестий Картагінський Собор заперечив всім єпископам приймати собі титул князя єпископів, або найстаршого єпископа.

Що-ж відноситься до титулу вселенського єпископа, який пізнійше присвоїли собі папи, то св. Григорій I (папа), думаючи, що його наслідники ніколи не схочуть присвоїти собі його, написав слідуєчі слова: „Нехай не побажає ніхто з моїх наслідників прийняти собі те нечестиве імя, тому, що коли який небудь патріарх присвоїть собі титул вселенського, то титул патріарха не заслугує на довіря. Отже нехай християне цураються бажання присвоювати собі такий титул, який наносить недовіря тим, котрі його собі присвоюють“.

Слова св. Григорія були справлені проти його царгородського побратима, який претендував на першєнство в церкві. Папа Пелягій II називає царгородського патріарха, Іоанна, який домагався першєнства, безбожним і нечестивим. Не клопочіться, говорить він, о титул „вселенський“, який незаконно присвоїв собі Іоанн (Постник) — нехай ніхто з патріархів не бере на себе того нечестивого імени, бо чого нам сподіватися, коли в середині священослужителів являються такі стремління? Над ними сповніться те, що було предсказане: він є князем синів гордості (Pelag. II. Lett. 13.).

Чи сі авторитетні свідчення — а я можу пригадати більш сотні подібних — не доказують нам яснійше сонішнього світла в полудне, що перші римські єпископи ніколи не були признавані за вселенських єпископів і за одинокую голову церкви? З другої сторони, хто не знає, що від 325 року, в котрім був скликаний перший Нікейський Собор, до 560 року, в котрім був скликаний другий Константинопільський Собор, між більше чим 1109 єпископами, які брали участь на перших шістьох соборах — західних єпископів було не більше дев'ятьнацять?

(Дальше буде).